

"Təsdiq edirəm"

Tədris məsələləri üzrə prorektor vəzifəsini icra edən

dos.Z.İ.Məmmədov

"12" sentyabr 2025-ci il.

İxtisas: 050103- Xarici dil (ingilis dili) müəllimliyi

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: Xarici dillər

1.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/F (İngilis dilinin mətbuat dili) (Fənnin kodu: ARTN 28.01.2015-ci iyul tarixli 92 sayılı əmri ilə təsdiq edilmişdir. 2014-cü il Dövlət Standartına əsasən)

Kodu: İPFS-B07

Tədris ili: IIIA (2025-2026)

Semestr: V

Tədris yükü: Ümumi saat 210. Auditoriyadan kənar 150 saat. Auditoriya 60 saat.

Tədris forması: əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 7

Auditoriya: 211

Saat:

2. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, dərəcəsi: fil.ü.f.d.,dos.Abbasova Sədaqət Şirvan q.

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi

Məsləhət saati: 13⁰⁰, çərşənbə axşamı

E-mail ünvanı: sadagat2001@yahoo.com

3. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. **Teaching News Writing in English: From Genre to Lexicogrammar** - Tri Wiratno Department of English, Universitas Sebelas Maret, Jl. Ir. Sutami 36 A Surakarta 57126
2. **Contribution of Vocabulary Mastery on News Writing Skill** - Dewi Anggraini 11 Indonesian Department, FBS Universitas Negeri Padang, Padang, Sumatra Barat 25131
3. I.H.П.Беспалова, К.Н. Котлярова «Практикум по переводу»
4. **Internet materials**

4.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisindən öncədən hər hansı fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

5.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

6. Fənnin təsviri və məqsədi: "İngilis dilinin mətbuat dili" fənni 60 saatlıq kredit kursu əhatə edir. Xarici dilin tədrisinin indiki mərhələsində təkcə dilin özünü deyil, həm də mədəniyyəti öyrənmək zərurəti yaranır. Təmasların və dünya birliyinə inteqrasiyanın genişləndirilməsi kontekstində siyasi, iqtisadi və sosial tendensiyalar haqqında biliklər və ideyalar xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Dil dünya mədəniyyətinin içi-məlişməsinə formalaşdırılan vasitələrdən biridir. Öyrənilən dilin ölkəsinin tarixinin, adət-ənənələrini, mədəniyyətini öyrənilməsi təhsilin mühüm elementinə çevrilir. Beləki, "İngilis dilinin mətbuat dili" fənni oxucunu qəzet və jurnallarda dərc olunan materialların spesifikasiyini nəzərə alaraq onları anlamaq üçün tələb olunan bilik, qabiliyyət və vərdislərin aşılması və inkişaf etdirilməsi məqsədi daşıyır. Bu məqsədlə fənnin tədrisində aşağıdakılardan istifadə tutulub:

1. İngilis dilli ölkələrin dövrü nəşrləri ilə tanışlıq.

2. Xarici qəzetlərin dil xüsusiyyətləri: leksik və qrammatik çətinliklərin aradan qaldırılması üçün ayrı-ayrı sözlərin, qrammatik nümunələrin, ifadələrin aydınlaşdırılması, xarici qəzetlərdə neologizmlərdən istifadə, yeni sözlərin formalaşdırılması üsulları ilə tanışlıq, başlıqlar və subbaşlıqlarla iş.

3. Oxumağın başa düşülməsinə və mətnin məzmununun daha dolğun başa düşülməsinə nəzarət etməyə yönəlmis tapşırıqların yerinə yetirilməsi.

4. Oxunan mətn əsasında yaradıcı xarakterli tapşırıqların yerinə yetirilməsi.

7. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə sənəddə göstərilən bu axılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarı ilə qəbul edilmiş olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbənin fəndən imtahana buraxılıb, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

8.Qivmətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 bala qədər qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Sənəddə göstərilən 50 bala aşağıdakılar aiddir: 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə 20 bal sənəddə göstərilən fəaliyyətinə görə.İmtahan билетinə bir qayda

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açır.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qısa bəzi yol verir.
- 7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir.
- 2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 1 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

Toplanan bal	Qiymət	Hərflə
91-100	əla	(A)
81-90	çox yaxşı	(B)
71-80	Yaxşı	(C)
61-70	Kafi	(D)
51-60	qənaətbəxş	(E)
51-dən aşağı	qeyri-kafi	(F)

9. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada təcir görülməkdir.

10. Təqvim planı: 60 saat

N	Keçirilən məşğələ mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
1	Mövzu: Kütləvi informasiya vasitələri haqqında məlumat. Qısa icmal: Qəzet və digər yazılı məlumat mənbələrində qələmə alınmış xəbər nümunələrini təhlil etmək. Mənbə: 1,2	2	
2	Mövzu: Mətbuat dilinin ümumi xüsusiyyətləri. Qısa icmal: Kütləvi informasiya vasitələri və onların oxucu kütləsinə görə dil seçimi fərqlərini təhlil etmək. Mənbə: 1,2,3	2	
3	Mövzu: BBC news qəzetinin son sayındakı başlıqların müzakirəsi. Qısa icmal: Mətbuat xəbərlərində başlıqların ümumi məlumat verici xüsusiyyətlərinin təhlili. Mənbə: 1,3	2	
4	Mövzu: Xəbər başlıqlarının linqo-semiotik xüsusiyyətləri. Qısa icmal: İnformasiya xarakterli xəbər başlıqlarında söz seçimi, yığcamlıq və aydınlıq. Mənbə: 1,2,3	2	
5	Mövzu: Xəbər başlıqlarında zaman anlayışı. Məlum və məchul növ funksionallığı. Qısa icmal: Mətbuat mətnlərini bağliqlarında qrammatik xüsusiyyətlərin təhlili. Mənbə: 1,2,4	2	
6	Mövzu: Xəbər başlıqlarında bədii təsvir vasitələrindən istifadə və cazibədarlıq. Qısa icmal: Xəbər başlıqlarının linqvo-semantik və sintaktik xüsusiyyətlərin təhlili. Mənbə: 3,4	2	
7	Mövzu: BBC news qəzetinin son sayındakı ictimai xəbər nümunəsinin leksik-semantik səviyyədə təhlili. Qısa icmal: İctimai xəbərlərin tərtibatında auditoriyanın nəzərə alınması ilə uyğun dilin seçilməsi məsələsində "BBC news" –dan götürülmüş mətn üzərində təhlil. Mənbə: 1,4	2	
8	Mövzu: Xəbər mətnlərində söz seçimi. İctimai-səciyyəli xəbər mətnlərinin leksik-semantik xüsusiyyətləri.	2	

	<i>Qısa icmal:</i> Kütləvi informasiya vasitələrində ictimai diskursda ümumişlək və dialektoloji leksik-frazeoloji vahidlərin istifadəsinin təhlili. <i>Mənbə:</i>		
9	<i>Mövzu:</i> İctimai-səciyyəli xəbər mətnlərində - təkmənalı və çoxmənalı sözlərin istifadəsi. <i>Qısa icmal:</i> İctimai xəbərlərin qələmə alınması auditoriya və söz seçimi sənətinin müzakirəsi. <i>Mənbə:</i> 1,2,3,4	2	
10	<i>Mövzu:</i> BBC news qəzetinin son sayındakı siyasi xəbər nümunəsinin leksik-frazeoloji cəhətdən təhlili. <i>Qısa icmal:</i> Siyasi xəbərlərin tərtibatında auditoriyanın nəzərə alınması ilə uyğun dilin seçilməsi məsələsində "BBC news" –dan götürülmüş mətn üzərində təhlil. <i>Mənbə:</i> 1,2,4	2	
11	<i>Mövzu:</i> Siyasi diskursda bəddi təsvir vasitələrindən istifadə. Sözlərin çoxmənalılıq prinsipi. <i>Qısa icmal:</i> Kütləvi informasiya vasitələrində siyasi kontekstdə leksik-frazeoloji sözlərin seçimi və onların ifadələlilik xüsusiyyətlərinin təhlili. <i>Mənbə:</i> 1,2,4	2	
12	<i>Mövzu:</i> Dil və lokalizasiya. Siyasi xəbərlərin aid olduğu ölkələrə məxsus elementlərin transkripsiya və transliterasiya vasitəsilə ingilis dilində ifadəsi. <i>Qısa icmal:</i> Coğrafi adlar, habelə, milli koloritli sözlərin ingilis dilində ifadə formalarının təhlili. <i>Mənbə:</i>	2	
13	<i>Mövzu:</i> BBC news qəzetinin son sayındakı texniki xəbər nümunəsinin terminoloji cəhətdən təhlili. <i>Qısa icmal:</i> Texniki xəbərlərin tərtibatında auditoriyanın nəzərə alınması ilə uyğun dilin seçilməsi məsələsində "BBC news" –dan götürülmüş mətn üzərində təhlil. <i>Mənbə:</i> 2,3	2	
14	<i>Mövzu:</i> Terminoloji vahidlərlə iş. İngilis dilində terminoloji vahidlər və neologizm nümunələri. <i>Qısa icmal:</i> Kütləvi informasiya vasitələrində texniki kontekstdə leksik-frazeoloji sözlərin seçimi və onların ifadələlilik xüsusiyyətlərinin təhlili. <i>Mənbə:</i> 2,3,4	2	
15	<i>Mövzu:</i> Terminoloji vahidlərin birmənalılıq prinsipi. Xəbər mətnlərində texniki-publisistik üslub xüsusiyyətlərinə baxış. <i>Qısa icmal:</i> Qeyri-ingilis dili terminoloji vahidlərin transkripsiya yaxud transliterasiya yolu ilə ingilis dilində ifadə olunması. Qeyri-ingilis dili terminlərin ekvivalentlərinin seçilmiş mətn üzərində təhlili. <i>Mənbə:</i> 1,2,3,4	2	
16	<i>Mövzu:</i> BBC news qəzetinin son sayında elmi nailiyyətlər və kəşflərlə bağlı xəbər nümunəsinin linqo-semiotik cəhətdən təhlili. <i>Qısa icmal:</i> Elmi nailiyyətlər və kəşflərlə bağlı xəbərlərin tərtibatında auditoriyanın nəzərə alınması ilə uyğun dilin seçilməsi məsələsində "BBC news" –dan götürülmüş mətn üzərində təhlil. <i>Mənbə:</i> 2,3,4	2	
17	<i>Mövzu:</i> Terminoloji vahidlərlə iş. İngilis dilində terminoloji vahidlər və neologizm nümunələri. <i>Qısa icmal:</i> Kütləvi informasiya vasitələrində elmi nailiyyətlər və kəşflər kontekstində leksik-frazeoloji sözlərin seçimi və onların ifadələlilik xüsusiyyətlərinin təhlili. <i>Mənbə:</i> 2,3,4	2	
18	<i>Mövzu:</i> Terminoloji vahidlərin birmənalılıq prinsipi. Elmi-publisistik mətnlərdə üslub xüsusiyyətlərinə baxış. <i>Qısa icmal:</i> Qeyri-ingilis dili terminoloji vahidlərin transkripsiya yaxud transliterasiya yolu ilə ingilis dilində ifadə olunması. Qeyri-ingilis dili terminlərin ekvivalentlərinin seçilmiş mətn üzərində təhlili. <i>Mənbə:</i> 1,2,3,4	2	
19	<i>Mövzu:</i> BBC news qəzetinin son sayındakı idman xəbərlərinin söz seçimi və kontekstual uyğunluq prinsipləri cəhətdən təhlili.	2	

	<i>Qısa icmal:</i> İdman xəbərlərin tərtibatında auditoriyanın nəzərə alınması ilə uyğun dilin seçilməsi məsələsində "BBC news" –dan götürülmüş mətn üzərində təhlil. Mənbə: 1,4		
20	Mövzu: İdmana dair söz, söz birləşməsi və ifadələrdən geniş istifadə. <i>Qısa icmal:</i> Kütləvi informasiya vasitələrində idman kontekstində leksik-frazeoloji sözlərin seçimi və onların ifadələlilik xüsusiyyətlərinin təhlili. Mənbə: 2,3,4	2	
21	Mövzu: İdman terminologiyasına linqvo-semiotik səviyyədə baxış. <i>Qısa icmal:</i> İdman xəbərlərində mətbuat xəbərinə xas birmənalılıq və obyektivlik prinsipini qorumaq üçün ictimai və ümumişlək idman leksik-frazeoloji vahidlərinin istifadəsinin təhlili. Mənbə: 1,2,4	2	
22	Mövzu: BBC news qəzetinin son sayındakı iqtisadi xəbər nümunəsinin birmənalılıq və analitiklik xüsusiyyətlərinin təhlili. <i>Qısa icmal:</i> İqtisadi xəbərlərin tərtibatında auditoriyanın nəzərə alınması ilə uyğun dilin seçilməsi məsələsində "BBC news" –dan götürülmüş mətn üzərində təhlil. Mənbə: 1,2,3,4	2	
23	Mövzu: Terminoloji vahidlərlə iş. İngilis dilində terminoloji vahidlər və iqtisadi simvol nümunələri. <i>Qısa icmal:</i> Kütləvi informasiya vasitələrində iqtisadi kontekstində leksik-frazeoloji sözlərin seçimi və onların ifadələlilik xüsusiyyətlərinin təhlili. Mənbə: 1,4	2	
24	Mövzu: Terminoloji vahidlərin birmənalılıq prinsipi. İqtisadi mətnlərdə üslub xüsusiyyətlərinə baxış. <i>Qısa icmal:</i> İqtisadi diskursda qeyri-ingilis dili terminoloji vahidlərinin transkripsiya yaxud transliterasiya yolu ilə ingilis dilində ifadə olunması. Qeyri-ingilis dili terminlərin ekvivalentlərinin seçilmiş mətn üzərində təhlili. Mənbə: 1,2,4	2	
25	Mövzu: BBC news qəzetinin son sayındakı mədəni diskursda qələmə alınmış xəbər nümunələri. <i>Qısa icmal:</i> Mədəni xəbərlərin tərtibatında auditoriyanın nəzərə alınması ilə uyğun dilin seçilməsi məsələsində "BBC news" –dan götürülmüş mətn üzərində təhlil. Mənbə: 2,4	2	
26	Mövzu: Publisistik üslubda lokalizasiya və kulturoloji koloritlər və onları simvolizasiya edən leksik-semantik vahidlərin təhlili. <i>Qısa icmal:</i> Kütləvi informasiya vasitələrində mədəni kontekstində leksik-frazeoloji sözlərin seçimi və onların ifadələlilik xüsusiyyətlərinin təhlili. Mənbə: 1,2,3	2	
27	Mövzu: Kulturoloji realilərin transkripsiya və transliterasiya vasitəsilə ingilis dilində ifadə olunmasına baxış. <i>Qısa icmal:</i> Coğrafi adlar, xüsusi günlər, habelə, digər milli koloritli sözlərin ingilis dilində ifadə formalarının təhlili. Mənbə: 3,4	2	
28	Mövzu: İngilis dilinin mətbuat dilində yeni tendensiyalar. İngilis dilinin beynəlmilləliyi səbəbindən üzlaşdığı assimilyasiya nümunələri. <i>Qısa icmal:</i> Dünyada baş verən hadisə və yeniliklərlə bağlı müxtəlif dilli mətbuat nümayəndələrinin ingilis dilini öz dillərinin sintaksisinə uyğunlaşdırma cəhdlərinin müzakirəsi. Mənbə: 1,2,3,4	2	
29	Mövzu: Qəzet və jurnallarda press-reliz və hesabatlar dair nümunələrin təhlili. <i>Qısa icmal:</i> Press-reliz və hesabat dillərinin özünə məxsus yığcamlılığı və məlumatverici xüsusiyyətlərinin təhlili. Mənbə:	2	
30	Mövzu: Qəzet və jurnallarda press-reliz və hesabatların yığcamlılıq və məlumatverici xüsusiyyətləri. <i>Qısa icmal:</i> Press-reliz və hesabat dillərinin özünə məxsus yığcamlılığı və məlumatverici xüsusiyyətlərinin təhlili. Mənbə: 1,2,3,4	2	

11. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

- Təlim nəticəsində tələbələr əldə etməli olduqları təsəvvür, vərdiş və bacarıqları:

informasiya mənbəyi ilə işin bacarıq və vərdişi.
Əsas amilin təhlili və ayıra bilməsi; müqayisə, ümumləşdirmə və sistemləşdirmə; konkretləşdirmə, sübut və rəddetmə, ziddiyyətləri görmə bacarığı;
Dillərin qarşılıqlı təsiri və birgə inkişafı
Siyasi mətnlərdə rast gəlinən müəyyin qrammatik strukturlu cümlələrin düzgün tərcümə etmə bacarığı
Hər iki dildə müvafiq sözlüyün hazırlanması
Müxtəlif ictimai-siyasi mövzulara dair sərbəst tərcümə tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi.

12. Fənn üzrə təlimin nəticələri.

-Tələbələr xarici qəzetlərin dil xüsusiyyətlərini öyrənir.

-İngilis dilli ölkələrin dövrü nəşrləri ilə tanış olur.

-Grammatik cəhətlərin aradan qaldırılması üçün ayrı-ayrı sözlərin, qrammatik nümunələrin, ifadələrin mənimsəyir.

-Xarici qəzetlərdə neologizmlərdən istifadə, yeni sözün formalaşdırılması üsullarını öyrənir.

13. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

14. Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları:

1. Translate the headlines

II Kollokvium sualları:

1. Report the news in English.

2. Translate the sentences by preserving the relevant structures

15. İmtahan biletinin forması:

1. Translate the headlines

2. Paraphrase the lexical units

3. Report the news in English

4. Fill in the gaps.

5. Translate the sentences by preserving the relevant structures

S/f (İngilis dilinin mətbuat dili) fənninin sillabusu 050103- Xarici dil müəllimliyi (ingilis dili) ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Xarici dillər" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 01).

Fənn müəllimi: S.Ş. Abbasova dos.S.Ş. Abbasova

Kafedra müdiri: H.L. Əkbərov b/m H.L. Əkbərov